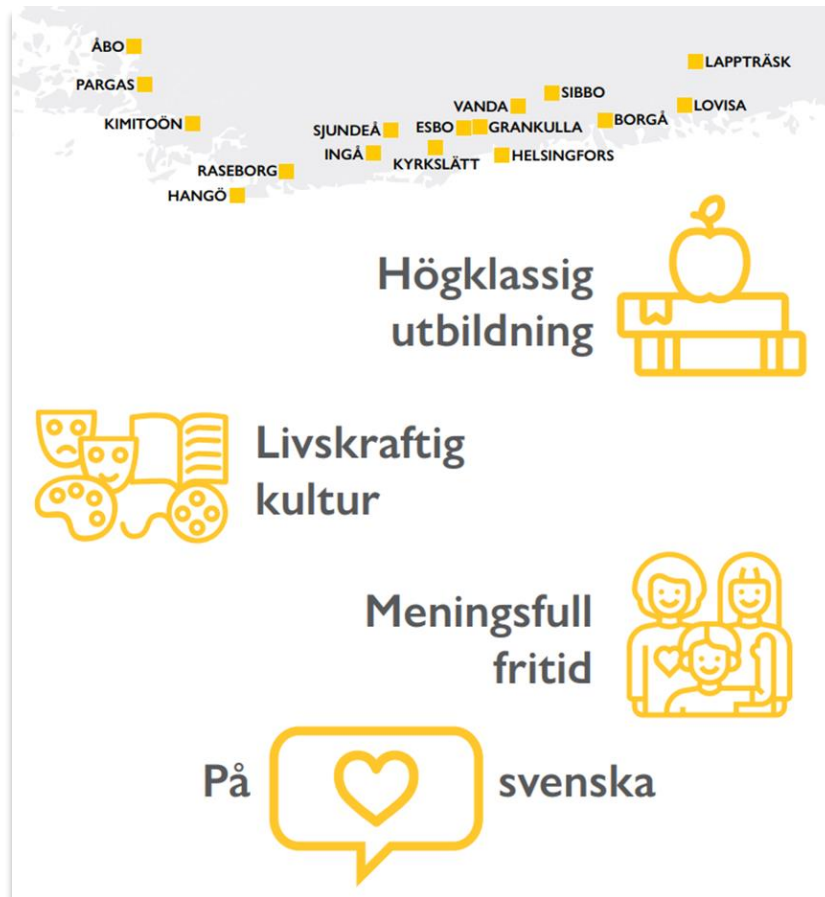

Verksamhetsplan 2023

Sydkustens landskapsförbund r.f.

VERKSAMHETSPLAN 2023

Innehåll

1. Allmänt.....	1
1.1.Vision och mission	1
1.2. Samhället omkring oss	1
1.3.Mål för verksamheten 2022-2024	2
2. Organisation	3
2.1.Styrelse och arbetsutskott	3
2.2.Personal.....	3
2.3 Ekonomi.....	3
2.4 Kommunikation och synlighet	4
2.5 Samarbete och hörande	4
3. Verksamhet riktad till utbildningssektorn.....	5
3.1 Utbildningspolitik	5
3.2 Projektet Småbarnspedagogiken - ett framtidsjobb 2.0	7
3.3.Språkstärkande verksamhet.....	8
3.3.1 Skrivande skola.....	8
3.3.2 Rätt bok på rätt plats.....	10
3.3.3 Övrig verksamhet och projekt	11
3.4. Morgon- och eftermiddagsverksamhet samt skolans klubbar.....	12
4. Kulturstärkande och bildande verksamhet	14
4.1 Ordkonstskolan	14
4.1.1 Grundläggande konstundervisning och övrig hobbyverksamhet	14
4.1.2 Pedagogiskt specialmaterial och undervisningshelheter	15
4.1.3 Nordiskt samarbete.....	16
4.2 Kultursamarbete och -satsningar	17
4.2.1 Samarbeten och nätverk	17
4.2.2 Fortbildning och regionala samarbeten	18
5. Utvärdering och mätmetoder	18

1. Allmänt

Syftet med Sydkustens landskapsförbund är att främja den svenskspråkiga befolkningens allmänna och gemensamma intressen, bevaka och bereda de svenska utbildningspolitiska frågorna samt främja de svenska kultursträvandena på verksamhetsområdet. Vi arbetar tillsammans med våra medlemskommuner och samarbetspartner för att den finlandssvenska befolkningen ska ha tillgång till kultur och utbildning på svenska och på en fullgod nationell nivå.

Sydkustens landskapsförbund r.f. upprätthålls av 16 medlemskommuner: Borgå, Esbo, Grankulla, Hangö, Helsingfors, Ingå, Kimitoön, Kyrkslätt, Lappträsk, Lovisa, Pargas, Raseborg, Sibbo, Sjundeå, Vanda och Åbo. Sydkustens landskapsförbund r.f. grundades 1998 då Nylands svenska landskapsförbund och Åbolands kulturråd gick samman. Avsikten var att stärka samarbetet kring frågor som berör den finlandssvenska befolkningen med tyngdpunkt på frågor som berör utbildning och kultur. Samma uppdrag fortsätter nu 25 år senare.

1.1. Vision och mission

Vision

*Högklassig utbildning. Livskraftig kultur.
Meningsfull fritid. På svenska.*

Mission

Sydkustens landskapsförbund arbetar aktivt och målmedvetet för utbildning och kultur på svenska. Som sakkunniga bevakar vi de frågor som är relevanta för den finlandssvenska befolkningen och våra medlemskommuner. Vi initierar och driver projekt som främjar våra målsättningar. Vi skapar olika nätverk och verkar därmed för samarbete över kommun- och organisationsgränser, samt för en aktiv dialog med aktörer i Norden.

1.2. Samhället omkring oss

Bildnings- och kultursektorns roll i kommunerna förändras och får större tyngd i och med social- och hälsovårdsreformen. Samtidigt ändrar kommunernas ekonomiska ramar. Befolkningsutvecklingen visar på en ökande åldrande befolkning och att årskullarna inom alla utbildningsstadier minskar inom olika områden.

Flera reformer inom bildningsväsendet såsom utvidgad läroplikt och förlängd förskola samt den nya lagen om småbarnspedagogik ställer nya krav på personaltillgång och -behörighet. Framtidsforskare ser skolan och småbarnspedagogiken som avgörande faktorer för svenskans framtid i Finland. En högklassig utbildning på svenska garanterar en fortsatt levande flerspråkighet i samhället.

Statens utbildningspolitiska redogörelse med sikte på år 2040 lyfter upp vikten av en svenskspråkig utbildning och tar fram många olika målsättningar som styr hur utbildningen inklusive småbarnspedagogiken ska utvecklas framöver. Visionen i den nationella läskunnighetsstrategin att Finland ska bli världens mest multilitterata land, det vill säga den mest läs- och skrivkunniga nationen år 2030.

Lagstiftningen förutsätter en jämlik tillgång till kultur, konst och bildning. Den förebyggande välfärdsservicen i kommunerna utvecklas samtidigt som kommunerna har olika möjligheter att erbjuda tjänster på olika sätt till alla invånare inom kultur och idrott. Megatrender och klimatförändringen har inverkan på hur tjänster och service erbjuds och produceras framöver liksom kommunernas storlek och befolkningsstruktur.

1.3.Mål för verksamheten 2022-2024

1. **En utbildning på svenska av hög kvalitet på alla nivåer**
 - en ökad tillgång till behörig personal inom utbildning och småbarnspedagogik
 - en ökad språkstärkande verksamhet som främjar läs- och skrivkunnighet samt multilitteracitet
 - en tryggad eftermiddagsverksamhet för barn i de lägre årskurserna.
2. **En levande svenskspråkig kultur i kommunerna**
 - ett aktivt kultursamarbete över kommungränserna i Åboland och Nyland
 - ett nätverk och en diskussionsplattform för kulturansvariga inom våra medlemskommuner
 - en regelbundet återkommande gemensam kultursatsning i våra medlemskommuner.
3. **En utökad grundläggande konstundervisning i ordkonst i våra medlemskommuner och den största aktören inom ordkonst i Svenskfinland**
 - ordkonstverksamhet i alla medlemskommuner och grundläggande konstundervisning i flera kommuner
 - ökad kompetens i och med utveckling av läroplanen och ordkonsten som konstform samt ökade resurser för att stärka den pedagogiska kompetensen i ordkonstmetoder
 - ordkonstlärarutbildning i kontinuerligt samarbete med högskolor och forskning inom ordkonst.
4. **Ett ökat samarbete för en livskraftig svenskspråkig vardag**
 - flera samarbetsprojekt och vi hörs i ökad grad i frågor kring utbildning och kultur
 - integration på svenska beaktas i högre grad i vår verksamhet
 - en ökad efterfrågan på att bli medlem i organisationen för att stärka den svensk- och tvåspråkiga verksamheten i kommunerna.

5. En målinriktad och hållbar verksamhet med en öppen och tillgänglig kommunikation externt och internt

- ökad andel av fleråriga projekt som stöder vårt arbete för utbildning och kultur av hög kvalitet på svenska
- ökad synlighet och tydligare kommunikation genom ny kommunikationsstrategi, uppdaterat visuellt utseende och ökad resurs för kommunikation
- ökad delaktighet mellan styrelse och personal i syfte att utveckla verksamheten och organisationen, aktivt förtroendemannaskap, ökade möjligheter till kompetensutveckling för personal och styrelse samt en flexibel arbetsmiljö.

2. Organisation

2.1. Styrelse och arbetsutskott

Förbundsmötet väljer ordförande och styrelse som på sitt konstituerande möte utser två vice ordförande och ett arbetsutskott. Därtill fungerar olika arbetsgrupper i syfte att utveckla verksamheten och öka delaktigheten i såväl beslut som verksamhet. Styrelsen sammanträder under året till 6-8 möten och arbetsutskottet enligt behov.

2.2. Personal

Personalstyrkan i verksamhetsplanen och den budget som uppgörs på basen av planen uppgår vid årets början till sju anställda på heltid och åtta på deltid. Av dessa är fem på visstidsanställning. Av personalen är två projektanställda stationerade i Österbotten (nationella projekt). Inom ordkonstundervisningen arbetar därtill under läsåret 6 timanställda. I den utsträckning som beviljade projektmedel och andra bidrag tillåter, anställer förbundet personal vid behov utöver de nuvarande anställda, varvid antalet anställda under året skulle uppgå till 24 personer. Beräknat antal arbetsår under året är 12,7. Därtill kan studerande med lämplig studieinriktning erbjudas praktikplats på Sydkustens kanslier såväl i Helsingfors som i Pargas.

Personalens välmående, kompetensutveckling och samarbete på arbetsplatsen är i fokus under året. Till personalen erbjuds motions- och kultursedlar, subventionerad lunchförmån och fortbildningsmöjligheter samt arrangeras gemensamma planerings- och rekreationsdagar. Utvecklingsplanen för arbetsgemenskapen, arbetarskyddet och samarbetskommitténs arbete stöder målsättningarna med personalvälmåendet, kompetensutvecklingen och samarbetet på arbetsplatsen.

2.3 Ekonomi

Vid sidan av den basfinansiering kommunerna står för via sina medlemsavgifter är förbundet beroende av extern projektfinansiering från staten, kommuner och privata fonder och stiftelser. Sydkusten strävar efter att skapa finansieringsstrukturer som garanterar en kontinuitet i verksamheten. Verksamheten anpassas till den finansiering som erhålls.

För året görs en justering av kalkylen för uträknande av medlemsavgifterna så att avgiften hålls på samma nivå som tidigare. Medlemsavgifter baserar sig delvis baserar sig på

kommunernas kalkylerade skatteintäkter vid utjämning av statsbidrag vilka har i förhållande till fjolåret justerats nedåt.

2.4 Kommunikation och synlighet

Den externa kommunikationen till medlemskommuner, samarbetspartner och finansiärer stärks. Informationsbrev distribueras till kommunerna, finansiärer och övriga samarbetspartner några gånger per år. Närvaron i sociala medier ökar och tillgängligheten i vår information förbättras.

Sydkustens kommunikationsstrategi utvärderas och uppdateras regelbundet. Under 2023 förnyas och moderniseras Sydkustens grafiska profil och visuella uttryck. I processen ingår att se över det visuella uttrycket med utgångspunkt i den nya strategin för hela verksamheten, projekt och webben.

2.5 Samarbete och hörande

Sydkusten intar under år 2023 en aktivare roll för att bevaka de kärnområden som hör till Sydkustens uppdrag. Andelen fleråriga samarbetsprojekt i syfte att nå våra målsättningar ökar och ett aktivare ställningstagande ger ökad synlighet för utbildnings- och kulturrelaterade frågor. I verksamheten utvecklas också färdigheter för en ökad integrering på svenska.

Mål under år 2023 är att:

1. utveckla kommunikationen och öka Sydkustens synlighet samt aktivitet i frågor som hör till våra kärnområden
2. utveckla det visuella utseendet och öka närvaron på sociala medier
3. fortsatt utveckla delaktigheten och transparensen i organisationens förvaltning och stöda beslutsfattarna genom ökad kommunikation och intern fortbildning
4. stärka personalens kompetens enligt behov samt upprätthålla och utveckla arbetsförmågan och -glädjen enligt plan för upprätthållande av arbetsförmågan
5. ta initiativ till olika samarbeten för att främja högkvalitativ utbildning, livskraftig kultur och en meningsfull fritid

3. Verksamhet riktad till utbildningssektorn

3.1 Utbildningspolitik

Sydkustens landskapsförbund ska sträva efter att vara den viktigaste intressebevakaren för utbildningsfrågor på svenska i förbundets regionala område. Det övergripande målet är att stärka framgångsrika verksamhetsförutsättningar för den svenskspråkiga utbildningen på alla stadier, framför allt inom Sydkustens regionala verksamhetsområde. För att framgångsrikt nå det målet jobbar vi bland annat med påverkansarbete på olika nivåer och i följande centrala målgrupper: Finlands riksdag, regeringen, Undervisnings- och kulturministeriet, Utbildningsstyrelsen, samt centralorganisationer för olika intressegrupper.

Intressebevakningen kräver ett långsiktigt och brett samarbete och arbetsfördelning mellan olika aktörer i utbildningsfrågor. Sydkusten samarbetar med medlemskommunerna, anordnare av utbildning för personal i utbildningssektorn (andra stadiet, yrkeshögskolor och universitet), fonder och stiftelser. För att ytterligare stärka verksamheten finns det skäl att utöka samarbetet med aktörer i hela Norden.

Sydkusten genomför sitt uppdrag och strävar efter att nå sitt övergripande mål i utbildningsfrågor framför allt genom följande metoder: utredningar (kartläggning, rapporter); utbildningsverksamhet (kurser, seminarier); kommunikation (uttalanden, ställningstaganden, insändare, webbsidor, sociala medier); samordning av nyckelaktörer (t.ex. forum för diskussion); initiativtagare till diskussion, samarbete och projekt; samt deltagande i relevanta mässor (t.ex. Educa) och seminarier. Sydkusten upprätthåller även och utvecklar webbplatsen svenskskola.fi där aktuell information och kontaktuppgifter om svenska skolor och daghem finns tillgänglig.

Följande frågor har identifierats som viktiga inom de olika stadierna av utbildning på svenska. Inom ramen för vissa frågor har det utarbetats konkreta mål för verksamhetsåret 2023.

Småbarnspedagogik

Bristen på behörig personal inom den svenska småbarnspedagogiken i huvudstadsregionen samt i allt högre grad även i andra medlemskommuner i verksamhetsområdet är fortsättningsvis den högsta prioriteten i Sydkustens satsningar inom småbarnspedagogiken (se mer under kapitlet om projektet Småbarnspedagogiken - ett framtidsjobb 2.0). För att stärka den faktabaserade intressebevakningen inom småbarnspedagogiken har det konstaterats att det behöver göras en utredning om behörigheten bland personalen i medlemskommunerna. Sydkustens fortbildningsverksamhet för personalen inom småbarnspedagogiken är fortsättningsvis en viktig del av verksamheten.

Grundläggande utbildning

Det finns fortsättningsvis behov av insatser för att öka andelen behöriga lärare (klasslärare, speciallärare och specialklasslärare) inom Sydkustens verksamhetsområde. Därutöver behövs satsningar på tillräckligt antal studie- och elevhandledare, vilket är ett behov som ytterligare förstärks i samband med den utvidgade läroplikten. För att kunna stödja verksamhetsområdet på bästa sätt behöver det göras utredningar och kartläggningar.

Inom den grundläggande utbildningen finns behov av satsningar på en utökad tillgång till adekvata läromedel på svenska.

Ett tangerande verksamhetsområde i den grundläggande utbildningen är eftermiddagsverksamheten. En utredning för att kartlägga behov av åtgärder för att trygga en kvalitativ eftermiddagsverksamhet är aktuell.

Andra stadiet

Inom andra stadiet finns framför allt behov av att verka för satsningar på tillgången till studielitteratur på svenska. Därutöver finns det skäl att göra extra insatser för att säkra tillgången till behöriga yrkeslärare.

Sydkusten är delägare av Svenska Framtidsskolan i Helsingfors (Practicum).

Yrkehögskolor och universitet

Det är skäl att Sydkusten fortsättningsvis stödjer och samarbetar med utbildningsanordnarna i synnerhet inom ramen för de utbildningar och lärtiggar som gäller tillgången till personal inom olika former av pedagogik (småbarnspedagogik, lärare).

Framtidsspaningar av relevans för Sydkusten kan gälla dualmodellens framtid samt följderna av införandet av de s.k. mocs eller moocs (eng. Massive online courses/Massive open online courses) i den svenskspråkiga högskoleutbildningen.

Den fria bildningen

Exempel på områden inom den fria bildningen som är aktuella för Sydkustens verksamhet är förverkligandet av svenska verksamhetsformer för det livslånga lärandet, organiseringen av utbildning av relevans för de olika utbildningsnivåerna och inom eftermiddagsverksamheten samt organiseringen av svenskspråkig utbildning i medborgarinstituten.

Sektoröverskridande intressebevakning

För att säkerställa en hög kvalitet på Sydkustens verksamhet inom utbildningssektorn är det viktigt att ringa in några viktiga samhällseliga teman som gäller hela utbildningssektorn. I anslutning till dessa kan Sydkusten göra insatser för att stödja medlemskommunernas insatser. Stora samhällsfenomen såsom klimatuppvärmning, AI och digitalisering ska finnas med i Sydkustens spaningsområden. Det är också skäl att ta i beaktande demografiska förändringar som inverkar på utbildningen på alla nivåer i Svenskfinland.

De nya välfärdsområdena inleder sin verksamhet 1.1.2023 och av särskilt stor vikt för Sydkustens verksamhet är organiseringen av elevvården. Det har konstaterats att ungas psykiska välmående har försämrats. För att trygga barn och ungas psykiska välmående är det skäl att Sydkusten följer upp och vid behov stödjer tillgången till elevvård och tangerande stödtjänster inom psykiatri för barn och unga.

Under 2023 är det riksdagsval och det är viktigt att Sydkusten synliggör och verkar för att relevanta frågor tas upp i valet och i regeringsförhandlingar.

Andra sektoröverskridande frågor inom utbildningsväsendet är möjligheter till integration på svenska och demokratifostran i skolorna i syfte att öka barn och ungas delaktighet i samhällsbygget. Ytterligare en fråga som gäller alla utbildningsnivåer är tillräckligt stöd i finskakunskaper för enspråkigt svenska barn och unga samt kunskaper i den finskspråkiga terminologin inom framför allt behörighetsgivande utbildningar på svenska.

Mål för år 2023 är att:

1. stärka och i högre grad synliggöra Sydkustens insatser inom utbildningssektorn
2. stärka utbildningssamarbetet med relevanta intressenter och kartlägga möjliga samarbetspartners i de övriga nordiska länderna
3. göra en utredning och planera åtgärder i anslutning till bristen på behörig personal inom småbarnspedagogik
4. göra kartläggningar och planera eventuella åtgärder för att öka antalet behöriga studie- och elevhandledare; klasslärare; special(klass)lärare; och yrkeslärare
5. inleda planering av en utredning om organiseringen av eftermiddagsverksamheten
6. utöka antalet uttalanden och ställningstaganden i utbildningsfrågor
7. synliggöra och påverka relevanta utbildningsfrågor i ett riksdagsvalsprogram

3.2 Projektet Småbarnspedagogiken - ett framtidsjobb 2.0

Det råder en konstant brist på personal inom småbarnspedagogiken, som är särskilt akut i huvudstadsregionen, men i ökande omfattning också i hela Svenskfinland. Samtidigt är söktrycket till utbildningar inom branschen inte tillräckligt.

Under år 2023 har Sydkusten speciell fokus på småbarnspedagogikens framtid och gör en aktiv insats för att förbättra tillgången till behörig personal på lång sikt. Projektet Småbarnspedagogiken - ett framtidsjobb inleddes i augusti 2021 och fortsättningen Småbarnspedagogiken - ett framtidsjobb 2.0 pågår under perioden november 2022-juli 2024.

Målsättningen med projektet är att öka synligheten för småbarnspedagogiken och intresset för ett arbete inom branschen. Inom projektet görs främjande insatser för att öka antalet förstahandssökanden till utbildning, komma med nya lösningar för vidareutbildning i samarbete med upprätthållare av daghem och utbildningsanordnare samt fungera som språkrör för ett arbete inom småbarnspedagogiken på ett positivt sätt.

Genom skolbesök informeras unga om vad småbarnspedagogiken är och hur det är att studera och jobba inom branschen. Genom en kampanj, som arrangeras januari-mars 2023, ska branschen synliggöras bättre och locka unga till att söka till de olika utbildningarna som erbjuds inom småbarnspedagogiken.

Inom projektet utvecklas också projektets ambassadörsnätverk. En rundabordsdiskussion med beslutsfattare, utbildningsanordnare, kommuner, intresseorganisationer arrangeras

under våren 2023. Genom deltagande i seminarier, utbildningar och konferenser inom branschen görs ett nätverksarbete för att synliggöra projektet och dess målsättningar.

Projektets styrgrupp består av representanter från kommuner, finansiärer, myndigheter, utbildningsanordnare och privata organisationer. Projektet finansieras av Svenska Kulturfonden, Svenska Folkskolans vänner, Stiftelsen Tre smeder, Föreningen Konstsamfundet och Stiftelsen Brita Maria Renlunds Minne.

Mål år 2023 är att:

1. genomföra en opinionskampanj för småbarnspedagogiken i januari-mars
2. besöka skolor i alla medlemskommuner (åk 9 och andra stadiet). Totalt 50 besök, 1000 elever och studerande
3. stärka ambassadörsnätverket under hösten 2023
4. öka samarbetet med medlemskommunerna
5. verka för ett ökat söktryck till utbildningar inom småbarnspedagogiken (flera sökanden än 2022)
6. utveckla i samarbete med medlemskommunerna en gemensam strategi för småbarnspedagogiken inom Svenskfinland.

3.3. Språkstärkande verksamhet

Satsningar på språket och språkstimulerande verksamhet är viktigt för att stödja barns och ungas språkliga utveckling, speciellt i flerspråkiga miljöer. Sydkusten ger barn och unga möjlighet till språkstimulerande verksamhet genom flera olika projekt och mer kontinuerligt riktade insatser.

3.3.1 Skrivande skola

Skrivande skola (2020-23) är ett skrivpedagogiskt projekt för hela Svenskfinland med fokus på årskurserna 7-9. Målet är att stärka ämnesläraren som skrivlärare i eget ämne. Projektet bygger från språkstärkande skriv- och genrepdagagogiska metoder, med beaktande av både generell och ämnesspecifik skrivundervisning.

Under de två första åren har lärarna i fokusskolorna gått igenom en kollegial kompetensutveckling. Processen har i samarbete med projektledaren utmynnat i materiella skrivstöd och en pedagogisk skrivhandledning "Verktogsbacken - skrivpedagogik för alla". Skrivstöden bör implementeras med skrivstöttningsmetoder förankrade i bland annat cirkelmodellen och synen på skrivandet som process, vilket också stöds av en formativ responskultur.

Genrepedagogiska teoribildningar ligger i botten för att synliggöra och medvetandegöra skolans skriftpraktiker för alla lärare, samt för att skapa trygga ramar för elevernas skrivande. På sikt handlar det om att stärka elevernas kritiska läs- och skrivkunnsighet i alla ämnen, samt att stärka barns och ungas förutsättningar för ett aktivt medborgarskap.

Förutom utvecklingsarbetet i fokusskolorna och produktion av det skrivpedagogiska materialet, så är en viktig verksamhet att göra punktinsatser på alla skolstadiet (F-9, andra och tredje stadiet) i Svenskfinland. Övriga utåtriktade verksamheter görs för att på nationell nivå höja medvetenheten om vikten av skrivfrämjande insatser på alla skolstadiet och i alla skolämnen; medial synlighet, aktivt grepp i sociala medier, medverkan på konferenser och seminarier, kontakt med forskarsamfundet och publicering av forskningsartiklar utgör centrala aktiviteter för projektet.

Projektet förverkligas i samarbete med Svenska modersmålslärares förening i Finland r.f. med finansiering av Svenska Kulturfonden och Svenska Folkskolans Vänner. I projektet ingår åtta fokusskolor (orterna Lovisa, Borgå, Helsingfors, Nagu, Korpo, Mariehamn, Kristinestad, Karleby) samt en pilotskola (f-9, samt gymnasiet) i Nykarleby. Projektet som förverkligas åren 2020-2023 når kontinuerligt 350 lärare och 2500 elever.

Under våren 2023 utgör huvudfokus att färdigställa det skriv- och genrepedagogiskt materialet för årskurserna f-6 och 7-9 - "Verktogsbacken - skrivpedagogik för alla". Materialet ska finnas tillgängligt på hemsidan och i pappersform senast i april. Inom projektet slutförs delarna SS9-SS10 i fokusskolorna, vilka syftar till att på riktigt implementera Verktogsbacken hos alla lärare och elever, samt att lyfta och positionera fokusskolorna som skrivpedagogiska resurser i den egna regionen.

Under våren 2023 görs även punktinsatser i andra skolor för att så långt det är möjligt sprida Skrivande skola-konceptet. I framtiden är också avsikten att konceptet sprids till alla finlandssvenska skolor inom den grundläggande utbildningen och även på andra och tredje stadiet.

Samarbetet med lärarutbildningarna vid Helsingfors universitet och Åbo Akademi samt med Centret för livslång lärande fortsätter och till projektet knyts nya forskningsinitiativ. Projektet medverkar redan nu i två forskningsartiklar a) Kula, S., Eklund, G. & Kronholm, A. (2022). *Kodknäckaren - gymnasiestudentens syn på ett genrepedagogiskt läromedel och dess betydelse för välmående och studieframgång*, *Finsk tidskrift*, 5/2022, b) *Skrivstöttning i teori och praktik med exempel från Sverige och Finland* (submitted); varav den senare utgör ett samarbete mellan Åbo Akademi, Helsingfors universitet, Stockholms universitet och Umeå universitet inom ramarna för forskningsprojektet Skrivstöttning, Åbo Akademi och NNMF8 (2021).

Under vintern och våren 2023 utreds om projektet, som avslutas 31.7.2023, ska få en fortsättning eller om ett nytt projekt skapas för att sprida konceptet. Om finansiering erhålls kan det projektet/den verksamheten eventuellt fortsätta också i Sydkustens landskapsförbunds regi.

Mål år 2023 är att:

1. publicera "Verktogsbacken - skrivpedagogik för alla" med fokus på 7-9 men också F-6 och andra stadiet
2. distribuera Verktogsbacken i pappersform till alla finlandssvenska 7-9 skolor, samt dela materialet digitalt på hemsida och andra kanaler för samtliga skolstadiet
3. ge en egen röst åt och positionera fokusskolorna som skrivpedagogiska resurser i den egna regionen
4. sprida konceptet Skrivande skola till finlandssvenska skolor i grundläggande utbildning men också andra och tredje stadiet
5. upprätthålla synlighet för skrivfrämjandet i medier, på sociala medier, i debattartiklar och forskarkontexter, samt på seminarier och konferenser
6. fortsätta samarbetet med lärarutbildningarna vid Helsingfors universitet och Åbo Akademi samt knyta forskningsinitiativ till projektet
7. ordna ett slutseminarium 10.5.2023 kl. 10-16 på G18 med påföljande slutrapport, distribution av "Verktogsbacken -skrivpedagogik för alla"

3.3.2 Rätt bok på rätt plats

Projekt "Rätt bok på rätt plats" utvecklar nya platser där barn, unga och familjer kan möta böcker och läsinspiration. Det här görs genom att jobba kring två koncept: läshörnor vid idrottsevenemang och tamburbibliotek på daghem.

Syftet är att främja läsintresset och väcka nyfikenhet för litteratur och berättelser. Målsättningen med projektet är att implementera metoder för läsfrämjande verksamhet där en ny samarbetsform mellan tredje sektorn och kommunala sektorn utvecklas, liksom samarbete inom olika sektorer inom kommunen med fokus på barn, barnfamiljer och unga.

Under 2023 kommer projektet att satsa på att starta 15 tamburbibliotek runt om i Svenskfinland samt att delta med ett lästält på 5 idrottsevenemang i Svenskfinland. Fokus ligger på att göra dessa i samarbete med bibliotek, daghem och evenemangsorganisationerna. Ett fokusområde kommer också att vara att upprätta samarbeten på orter där vi inte verkat under 2022, med fokus på medlemskommuner i Sydkustens Landskapsförbund.

Tamburbiblioteken byggs upp på daghem och görs i samarbete med daghemmet och det lokala biblioteket. Tamburbiblioteken genomförs som ett fysiskt bibliotek fyllt med material från det lokala biblioteket. I koppling till tamburbiblioteken ordnar vi fortbildning för personalen och strävar till att ordna inspirationsträffar i samarbete med bilderboksförfattare eller liknande på enheterna. Tamburbibliotekssamarbeten utreds i kommuner som: Raseborg, Kyrkslätt, Vanda, Pargas, Pedersöre. Vi kommer också att skapa en broschyr om läsning för småbarnsfamiljer i koppling till tamburbiblioteken.

Lästälten under idrottsevenemang genomförs med lokala biblioteket på orten där evenemanget genomförs och i samarbete med evenemangsorganisationen. I lästälten bygger vi upp en plats där deltagarna kan läsa, vi ger läsinspiration i olika former, ordnar mindre tävlingar och sprider budskapet att läsning är naturligt inom idrotten. Planering för platserna för tamburbibliotek och lästält görs i nuläget. Men bland planerade evenemang finns: Sjundeå Cup i Sjundeå (maj 2023) Stafettkarnevalen i Helsingfors (maj 2023), Wasa Football Cup i Vasa (juli 2023), FSOM i Raseborg (augusti 2023), Östersjö cup i Hangö (augusti 2023).

Projektet tar slut i december 2023. Målet är att aktiviteterna ska inspirera till fortsatt samarbete och liknande satsningar från de lokala samarbetsparterna.

Projektet finansieras av Utbildningsstyrelsen, Svenska Folkskolans Vänner, Stiftelsen Brita Maria Renlunds minne och Lisi Wahls stiftelse för studieunderstöd.

Mål år 2023 är att:

1. delta i 5 idrottsevenemang med ett lästält; 2000 idrottande unga och familjer nås
2. inleda 15 tamburbibliotek, 500 barn, föräldrar och daghemspersonal nås
3. ordna inspirationsträffar på minst 10 tamburbibliotek med en inbjuden gäst (författare, ordkonstlärare eller liknande.)
4. väcka samarbeten som kan leva kvar bland våra samarbetspartners och inspirera till liknande satsningar bland bibliotek, daghem och idrottsföreningar.
5. skapa en broschyr för läsning för småbarnsföräldrar som kan delas ut. implementera metoder för läsfrämjande där en ny samarbetsform mellan tredje sektorn och kommunala sektorn utvecklas

3.3.3 Övrig verksamhet och projekt

Inom e-biblioteket Ebban har chattfunktionen och en virtuell bibliotekarietjänst varit en integrerad del fram till mars 2020. Från år 2021 har chattfunktionen fortsatt på deltid som en tjänst inom Sydkusten med stöd av fondmedel. Chatten, som möjliggör direktkontakt med både lärare och elever, besöks i medeltal av 30 elever per. Via chatten får de enskilda eleverna boktips och stöd i hur de hittar litteratur, lärarna får dels enskilda boktips, dels ett djupare litteraturstöd genom sammanställda litteraturlistor utifrån efterfrågade teman.

Under 2023 upprätthålls chatten tills vidare så att chatten är bemannad i medeltal 10 h i veckan under alla månader utom juli. Besökare i chatten kan dock skriva sina frågor när som helst. Under året beräknas att 4000 förfrågningar görs via chatten av elever och lärare.

Under 2023 kommer chatten att utvärderas utifrån en enkät bland skolorna för att se behovet och uppfattningarna om chatten. Verksamheten kommer också att utvärderas för att klargöra hur den bäst kunde stöda finlandssvenska skolor och elever gällande läsning. Detta kan betyda andra plattformar, andra verksamheter och/eller nya samarbetspartners.

Under verksamhetsåret gör Sydkustens landskapsförbund en utredning om skolbiblioteken i Svenskfinland. Den senaste utredningen har gjorts 2012 och nu skulle kartläggas hur situationen ser ut i de svenskspråkiga skolorna.

Under året inleder Sydkusten planeringen av ett nytt samarbetsprojekt som stöder språklig utveckling.

Mål år 2023 är att:

1. uppnå 4000 chatinteraktioner under året
2. klargöra skolors och lärares kännedom om och behov av chatten i Svenskfinland
3. sammanställa en plan för fortsatt aktivitet av chatten eller motsvarande litteraturstöd till skolorna
4. göra en utredning om skolbiblioteken i Svenskfinland
5. inleda planeringen av ett nytt samarbetsprojekt som stöder språklig utveckling

3.4. Morgon- och eftermiddagsverksamhet samt skolans klubbar

Sydkusten stöder nationellt de tvåspråkiga kommunerna inom morgon-, eftermiddags- och klubbverksamheten. Vi samarbetar med Utbildningsstyrelsen (UBS) och representerar hela det svenskspråkiga nätverket inom UBS nationella nätverk för utvecklandet av morgon- och eftermiddagsverksamhet samt klubbverksamheten. Sydkusten ansvarar också för den finlandssvenska ledningsgruppen för morgon- och eftermiddagsverksamhet (eftis) och klubbverksamhet.

För att den svenska verksamheten skall hålla hög kvalitet behövs ett kontinuerligt samarbete med centrala aktörer. Sydkusten arbetar för att tjänstemän, ansvarspersoner och ledare, som på fältet är ensamma i sitt arbete, får uppleva mervärde av sakkunskap, regelbunden information, möjlighet till erfarenhetsutbyte samt uppleva delaktighet i utvecklingsprocessen.

Sydkusten kartlägger regelbundet eftisverksamheten i Svenskfinland vilket betyder att vi har en ganska klar bild av vilka behov som finns på fältet och kan utforma vår verksamhet utgående från detta. Sydkustens rapporter används också av kommuner och serviceproducenter i Svenskfinland och nationellt. Det behövs en regelbunden situationsanalys av eftisverksamheten i Svenskfinland för att lyfta fram de behov och brister som finns men också för att visa på verksamhetens styrkor och betydelse i samhället. Den senaste kartläggningen gjordes 2020 och nästa kartläggning planeras göras i början av år 2024. Planeringen av den inleds hösten 2023.

Under våren 2023 fortsätter utbildningen Kreativt skapande & socialt lärande, vilken förverkligas på två orter (Helsingfors och Vasa). Utbildningen inleddes hösten 2023 och består av totalt fyra kursdelar (8 kursdagar) samt arbete i den egna gruppen. Utbildningen finansieras av Utbildningsstyrelsen och Stiftelsen Brita Maria Renlunds minne. Därtill arrangeras övrig utbildning och kurser för ledare inom eftermiddagsverksamheten regionalt enligt behov.

Om finansiering erhålls inleder vi inom morgon- och eftermiddagsverksamheten ett läsprojekt för att öka medvetenheten och kompetensen i det läsfrämjande arbetet. Avsikten är att projektet förverkligas under två år och riktar sig till hela sektorn.

Under året arrangeras också diskussioner med såväl privata som kommunala aktörer med avsikt att hitta lösningar på bristen på ledare inom eftermiddagsverksamheten och varierande arbetsförhållanden.

Mål år 2023 är att:

1. utveckla och stärka nätverket för morgon- och eftermiddagsverksamheten. Två nätverksträffar per termin arrangeras för aktörer, ansvarspersoner och ledare. Deltagarantal ca 25 per träff.
2. arrangera utbildning och kurser i olika regioner enligt behov samt under våren 2023 fortsättning av utbildningen Kreativt skapande & socialt lärande (under våren 4 kursdagar på två orter). Deltagarantal ca 40.
3. öka medvetenheten och kompetensen i läsfrämjande genom ett läsprojekt
4. synliggöra eftermiddagsverksamhetens betydelse och stödja koordineringen av eftisverksamheten i kommunerna.
5. verka för att hitta lösningar på personalbristen och de varierande arbetsförhållandena
6. Öka medvetenheten och kompetensen i läsfrämjande genom ett läsprojekt. 230 eftisar, 300 ledare och 2500 barn nås
7. Öka Sydkustens resurser för morgon- och eftermiddagsverksamheten och klubbverksamheten.

4. Kulturstärkande och bildande verksamhet

Främjande av kultur på svenska är ett centralt uppdrag för Sydkusten. Språk, värderingar, samhälle och institutioner som utövar konst inom alla dess genrer är föremål för vårt intresse på ett allmänt plan. Det är viktigt att vi på nationell, regional och lokal nivå bevakar och stödjer den svenskspråkiga befolkningens rättigheter till kulturverksamhet på sitt modersmål.

Intressebevakningen förutsätter ett brett och långsiktigt samarbete. Sydkusten samarbetar med medlemskommunerna, olika aktörer inom kulturpolitiken och organisationer, fonder och stiftelser för en levande svenskspråkig kultur i kommunerna. Det här arbetet inbegriper såväl nätverksarbete som olika satsningar på kultur och bildande verksamhet.

Sydkustens ordkonstskola är en central kulturpolitisk satsning för Sydkustens landskapsförbund. Eftersom finansiering erhållits kommer Sydkusten därtill inom ramen för Svenska kulturfondens SKAPA-satsning att starta och upprätthålla ett forum för diskussion, utveckling av och erfarenhetsutbyte inom all konstundervisning samt för att stärka ordkonstverksamheten på svenska i Finland. Det treåriga projektet förverkligas i samarbete med Kultur-Österbotten och för projektet anställs en projektkoordinator. Sydkusten är även delaktig i CLL:s (Centret för livslångt lärande vid Åbo Akademi och Novia) SKAPA-ansökan. CLL:s projekt är tvåårigt projekt med målet att öka tillgången till ordkonstverksamhet för fler barn och unga i Svenskfinland genom att stödja nya aktörer, öka samverkan, höja kvaliteten och upprätta en gemensam kunskapsbank. Sydkustens arbete med kultursamarbeten och -nätverk är i speciell fokus under året i syfte att utveckla det kulturstärkande och kulturpolitiska arbetet.

4.1 Ordkonstskolan

Sydkustens landskapsförbund är huvudman för Sydkustens ordkonstskola som har uppdraget att ge grundläggande konstundervisning i ordkonst, ordna ordkonstverksamhet som hobbyverksamhet i form av kontinuerliga ordkonstgrupper, arrangera ordkonstverkstäder och -projekt samt utveckla ordkonsten som konstform.

4.1.1 Grundläggande konstundervisning och övrig hobbyverksamhet

Ordkonstskolan följer för den grundläggande konstundervisningen en läroplan. Under läsåret 2022-2023 utvecklas läroplanen i ordkonst med fokus på både de allmänna och fördjupade lärokurserna. Undervisningen inom den grundläggande konstundervisningen riktas främst till barn och unga i åldern 7-18 år.

Under läsåret 2022-2023 har Sydkustens ordkonstskola grundläggande konstundervisning för drygt 300 elever i fem kommuner. Grundläggande konstundervisning i ordkonst är kontinuerlig, målinriktad undervisning för att stödja elevernas utveckling inom ordkonst. En stabil och kontinuerlig verksamhet ger bättre förutsättningar för att erhålla statsstöd för verksamheten då statsandelarna för grundläggande konstundervisning omfördelas. Under år 2023 utreds möjligheten att anhålla om upprätthållartillstånd från Undervisnings- och kulturministeriet.

Förutom grundläggande konstundervisning i ordkonst arrangerar Sydkustens ordkonstskola regelbunden hobbyverksamhet i ytterligare fyra kommuner för ca 100 barn och unga, samt vuxna. Hobbyverksamheten för barn och unga utvecklas lokalt och regionalt även via den nationella satsningen på Finlandsmodellen, och kan ses som en inkörsport och ett komplement till den grundläggande konstundervisningen.

Ordkonstskolan arbetar målmedvetet med att utveckla kvaliteten i undervisningen och synliggöra ordkonstskolans lärtig. Detta görs bland annat genom att utöka antalet grupper för barn under skolåldern samt genom att satsa på att utveckla undervisningen för de äldre eleverna med egna undervisningsutrymmen, datorer och fördjupande temakurser. Hösten 2023 planerar vi starta ca fem nya grupper för barn under skolåldern i tre kommuner.

I samarbete med kommunerna och skolorna etableras ordkonsten som en fritids- och klubbverksamhet i skolorna för elever i de lägre årskurserna. Bibliotek, arbetar- och medborgarinstitut, kommunernas kulturtjänster, skolornas klubbverksamhet, lokala föreningar och Finlandsmodellen med flera utgör de centrala samarbetspartnerna.

Ordkonstskolan deltar aktivt i utvecklandet av den grundläggande konstundervisningen i ordkonst i Svenskfinland och nationellt. Under de kommande åren blir samverkan i olika Skapa-projekt på lokal och regional nivå en central del av utvecklingsarbetet för att öka tillgängligheten och jämlikheten inom konstundervisning på svenska i Finland.

Arbetet med att utveckla kompetenshöjande verksamhet och utbildning av ordkonstlärare på högre nivå fortsätter i samarbete med Centret för livslångt lärande, Åbo Akademi och Yrkeshögskolan Novia. Ordkonsten saknar i detta nu helt en universitetstillhörighet som garanterar kvalitet på svenska i Finland. Som ett viktigt led i att utveckla ordkonsten är ett pågående samarbete med doktorand Sofie Lundell och pedagogikstuderande Linnea Lindström i att ta fram ny kunskap om ordkonstpedagogik via forskning.

Sydkustens ordkonstskola har en egen verksamhetsplan för år 2023 som godkänns av ordkonstskolans direktion.

4.1.2 Pedagogiskt specialmaterial och undervisningshelheter

Syftet med de pedagogiska materialen är att levandegöra litteraturen genom samtal och inspirerande skaparövningar samt att bidra till ökad läsglädje och intresse för skönlitteratur genom delade läsoplevelser.

Under året genomförs, beroende på efterfrågan och finansiering, skräddarsydda projekt riktade till skolor, daghem och eftermiddagsverksamheten. Projekten ska höja läsintresset och stimulera barnens språkanvändning med skönlitteratur och multilitteracitet i fokus. Nya och redan genomförda undervisningshelheter dokumenteras på ett lättillgängligt sätt för att locka fler skolor att beställa Ordkonst i undervisningen. Under året systematiseras, standardiseras och skapas koncept för att lättare föra ut olika färdiga produkter. Helheterna och koncepten kopplas till målen i läroplanerna.

Ordkonstskolan samarbetar under år 2023 med skolnätverket Haru (vid Svenska folkskolans vänner) inom projektet Medskapande läsning. Inom medskapande läsning inspireras eleverna till läsning på olika kreativa sätt, samtidigt som lässtöttningen fortsätter under och efter läsprocessen. Två parallellklasser i årskurs 3 i två skolor per termin jobbar med tre olika böcker under 12 veckor. En ordkonstlärare besöker klasserna en gång i veckan och jobbar med böckerna tillsammans med eleverna genom att inspirera till diskussion och reflektion, till skrivande och skapande kring läsupplevelsen. Kontinuitet i form av en längre process och ökad kravnivå är viktiga för att etablera läsvana och utveckla en positiv och dynamisk syn på sig själv som läsare, dvs. att alla kan utvecklas som läsare.

Ordkonstskolan utarbetar årligen ett pedagogiskt material för bokpaket från Lisi Wahls stiftelse för studieunderstöd och Förbundet Hem och Skola. Paketet innehåller tio böcker och ett tillhörande häfte med tips på ordkonstuppgifter och distribueras i början av året till ca 200 klasser i de svenskspråkiga skolorna.

4.1.3 Nordiskt samarbete

Det nordiska samarbetet inom ordkonsten har gett nya perspektiv och utvecklat verksamheten. Ett erfarenhets- och kompetensutbyte med biblioteksverksamheten i regionerna Sörmland och Gävleborg och Litteraturhuset Trampolin i Sandviken i Sverige har pågått under några år. Intresset för hur vi jobbar med ordkonst är stort i Norden. Under året fortsätter samarbetet med biblioteksutveckling Gävleborg och Litteraturhuset Trampolin. I samarbete med ERTE (Seinäjoki stadsbiblioteks riksomfattande specialuppdrag att stöda barn och ungas läsande och läskunnighet) ordnar ordkonstskolan gemensamma digitala träffar för barnbibliotekarier och ordkonstlärare från Sverige och Finland. På träffarna behandlas olika teman ur både teoretiska och praktiska perspektiv och deltagarna får ta del av ett inspirerande och konstruktivt erfarenhetsutbyte.

Mål under år 2023 är att:

1. utveckla läroplanen i ordkonst (allmänna och fördjupade lärokurser) samt utreda möjlighet att få upprätthållartillstånd via Undervisnings- och kulturministeriet
2. arrangera regelbunden ordkonstundervisning i 10 kommuner för 400 barn och unga som närundervisning samt på distans, av dessa grundläggande konstundervisning i fem kommuner/300 barn.
3. inleda ordkonstverksamhet för ca fem grupper i tre kommuner för ca 100 barn under skolåldern. Med verksamhet i form av t.ex. evenemang, verkstäder och föreläsningar riktad till olika målgrupper nå ca 2500 barn och vuxna.
4. höja kvaliteten i ordkonstundervisningen och i högre grad synliggöra ordkonstskolans lärstyg
5. arbeta för en kontinuitet och stabil struktur i verksamheten inkluderande administration, ekonomi och personalförhållanden
6. delta i utvecklandet av den grundläggande konstundervisningen i ordkonst i Svenskfinland och nationellt. Medverka i Skapa-projekt på lokal och regional nivå samt delta i utvecklandet av kompetensutveckling och utbildning av ordkonstlärare på högre nivå.

7. utveckla ordkonst och läs- och skrivfrämjande verksamheter i samverkan med andra aktörer i landet samt delta i implementeringen av den nationella läskunighetsstrategin.
8. ta fram nya pedagogiska handlednings- och stödmaterial till litteratur vilka erbjuds aktörer inom småbarnspedagogik, grundläggande undervisning och andra stadiet samt skapa tre ordkonstpaket för daghem och skolor.

4.2 Kultursamarbete och -satsningar

Inom ramen för Sydkustens kultursamarbeten och -satsningar kommer vi att vidareutveckla nätverket för dem som arbetar med kultur på svenska i våra medlemskommuner. Vi lobbar för och främjar kultursatsningar på svenska i våra medlemskommuner och generellt i Svenskfinland.

Hur kultursektorn utformas i kommunerna i och med de organisationsförändringar som görs är ännu oklart. Sydkusten stärker under år 2023 sitt samarbete med medlemskommunerna och arrangerar verksamhet som ska stöda dessa. Ett nytt gemensamt projekt diskuteras och planeras.

Fokusområden under året är att

- öka samarbetet med kommunerna
- stärka nätverket (nätverken) mellan kulturaktörerna längs sydkusten
- verka för att kulturen hittar sin plats i de omstrukturerade kommunerna
- planera en regionöverskridande kultursatsning (projekt)

4.2.1 Samarbeten och nätverk

Sydkusten tar aktivt initiativ till och medverkar i olika kulturprojekt och nätverk. Diskussioner förs kontinuerligt gällande behov och intresse hos medlemskommuner och andra samarbetspartner. Sydkustens roll är att initiera till samarbete och gemensamma satsningar.

De regelbundet återkommande digitala nätverksträffarna (var sjätte vecka) för kommunernas ansvariga för kulturverksamheten fortsätter, kompletterat med besök på de olika orterna. Uppskattat deltagarantal för nätverksträffarna: 8-15 personer/träff. Kulturplaneraren besöker alla medlemskommuners kulturenheter minst en gång kring årsskiftet 2022-2023 och träffar då sammanlagt ca 35 kulturaktörer.

En arbetsgrupp bildas för att planera och driva en ny projekthelhet för en gemensam kultursatsning. I projektet involveras kommunernas kulturenheter och kulturproducenter, samt med utomstående organisationer och personer.

Inför riksdagsvalet lyfter Sydkusten upp relevanta frågor kring kulturpolitik i sitt riksdagsvalsprogram. Dessa innefattar såväl tillgången till jämlik konstundervisning som tillgång till kultur på svenska.

Under året stärker Sydkusten sin position som intressebevakare för kultur på svenska i Finland. Det här innebär bl.a. ökad dialog med kommuner, regionala förbund och beslutsfattare.

4.2.2 Fortbildning och regionala samarbeten

Under året arrangerar Sydkusten minst ett gemensamt seminarium för alla medlemskommuner och därtill regionvisa träffar för kulturtjänstepersoner och -aktörer. Uppskattat deltagarantal på seminariet är 45-60 personer/seminarium och 10/träff. Under året utarbetas ett nytt gemensamt projekt inom kultursektorn och minst en inledande aktivitet arrangeras hösten 2023.

Frågor som aktualiserats som teman för seminarier och träffar är bland andra: Hur göra kulturen och grundläggande konstundervisningen mera tillgänglig? Hur påverkas kulturtjänsterna då språksituationen i kommunerna förändras (mer finska, behov av verksamhet på andra språk än finska och svenska)? Vad förändras nu när social- och hälsovårdsreformen träder i kraft och kommunerna genomgår stora organisationsförändringar?

I Åboland samlas de organisationer som arrangerar grundläggande konstundervisning (kulturskolorna) till regelbundna möten där verksamhet för barn och planeras. Sydkusten har en koordinerande roll i detta samarbete. Under året lyfts konstundervisningen speciellt upp i samband med riksdagsvalet.

Mål år 2023 är att:

1. öka dialogen med och mellan kommunerna och aktörerna inom kultursektorn samt regionala förbund och beslutsfattare
2. regelbundet, var sjätte vecka, arrangera digitala nätverksträffar för kultursektorns representanter i våra medlemskommuner. 10 personer deltar/gång
3. ta initiativ till och medverka i olika kulturprojekt och nätverk. Ett nytt regionöverskridande gemensamt projekt (kultursatsning) planeras
4. arrangera ett gemensamt seminarium för kommunernas kulturansvariga och övriga aktiva inom kultursektorn samt regionvisa seminarier, totalt deltar 90-120 personer
5. utveckla och upprätthålla kulturskolsamarbetet i Åboland och sprida samarbetsmodellen till andra kommuner
6. utöka antalet uttalanden och ställningstaganden i kulturpolitiska frågor
7. synliggöra och påverka relevanta kulturpolitiska frågor i ett riksdagsvalsprogram

5. Utvärdering och mätmetoder

Verksamhetens utfall följs upp genom mätare och indikatorer. Dessa utgörs av kundstatistik, enkäter, fokusgrupper, klickar på sociala medier och aktivitet på våra webbplatser.